

Eduskunta
Sivistysvaliokunta

Asia : **VNS 1/2020 vp** Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024

Suomen kesäyliopistot ry ottaa lausunnossaan kantaa kahteen asiaan: vapaan sivistystyön COVID19 ja valmiuslain johtuvista nettotappioiden kompensoimisesta valtion kolmannessa lisätalousarviossa sekä valtioneuvoston selontekoon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024.

PANDEMIAN VAIKUTUKSET KESÄYLIOPISTOJEN TOIMINTAAN JA KOLMAS LISÄTALOUSARVIO

Suomen kesäyliopistot ry pitää ensiarvoisen tärkeänä, että hallitus on sitoutunut turvaamaan suomalaisten hyvinvoinnin ja selviytymisen kriisin yli mahdollisimman vähäisin inhimillisin ja taloudellisin vahingoin. Hallituksen tekemät linjaukset kolmanteen talousarvioon vapaan sivistystyön osalta ovat elintärkeitä kesäyliopistojen toimintakyvyn turvaamiseksi koronaepidemian aikana ja sen jälkeen.

Kesäyliopistot ovat säädösten mukaan alueellisen koulutustarjonnan oppilaitoksia, joiden toiminnassa painottuvat avoin korkeakouluopetus sekä alueen muihin osaamis- ja sivistystarpeisiin vastaaminen. Kesäyliopistot ovat erityisen haavoittuvassa asemassa, koska merkittävä osa oppilaitosten rahoituksesta tulee opiskelijamaksuista. Jo entuudestaan korkeaksi koettuihin kurssimaksuihin on jo pitkään vaikuttanut valtionrahoituksen merkittävä vaje. Valtionosuus on 57% laskennallisesta perusteesta mutta toisin kuin muilla vapaan sivistystyön toimijoilla on kesäyliopistojen valtionrahoituksen vaje yli 50% (saman valtionosuusprosentin vapaan sivistystyön toimijoilla on valtionrahoituksen vaje 13-22%). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kesäyliopistojen järjestämästä yli 100 000 vuosittaisesta opetustunnista vain vajealle puolelle riittää valtion myöntämää 57% rahoitusosuutta.

Koronavirusepidemian välittömät seuraukset

Pandemian vaikutukset kesäyliopistojen toimintaan ovat merkittävät. Vallitsevasta poikkeustilanteesta ja sen seurauksista johtuen kesäyliopistojen opiskelijamaksutuotoista jää saamatta arviolta yli 50% johtuen jo suunniteltujen koulutusten peruuntumisista sekä pienemmistä ilmoittautumismääristä. Toteutuneiden koulutusten vähyys vaikuttaa osaltaan myös suoritekertymiin ja henkilöstöratkaisuihin.

Valmiuslain astuttua voimaan ovat yliopistot avanneet avoimen koulutustarjontansa ilmaiseksi tutkinto-opiskelijoille. Yhteistyöoppilaitosten maksullinen toiminta on sen seurauksena muuttunut kannattamattomaksi, mikä sekin tuottaa kesäyliopistoille suuria tappioita avoimen yliopisto-opetuksen osuuden ollessa 29% kaikista kesäyliopistojen järjestämistä opetustunneista, joista valtaosa järjestetään kesäaikaan.

Suomen kesäyliopistot ry on selvittänyt opiskelijamaksuihin tehtyjen ja tehtävien muutosten taloudellisia vaikutuksia.

Ajalla 18.3. – 31.5.2020 vaikutus opiskelijamaksujen vähenemänä on lähes 2 500 000€ ja ajalla 1.6. – 31.8.2020 yli 3 000 000€. Opiskelijamaksumenetykset tulee kompensoida oppilaitoksille kohdennettavana lisärahoituksena nopeasti, jotta pitkäkestoisilta vaikutuksilta vältytään. Vuoden 2020 kolmannessa lisätalousarviossa on syytä huomioida kevät- ja kesäkauden menetykset koulutusmaksutuotoissa. Suomen kesäyliopistot ry esittää, että kolmannessa lisätalousarviossa vuodelle 2020 tulee kohdentaa kesäyliopistoille 5,5 miljoonaa euroa tähän tarkoitukseen.

Kesäyliopistot ovat merkittävä vapaan sivistystyön kouluttaja ja vuonna 2018 opetusta järjestettiin yli 100 000 osallistujalle. Opiskella voi ympäri vuoden, ympäri Suomen toimivassa 20 oppilaitoksessa yli 30 paikkakunnalla.

Kesäyliopistojen koulutustarjonta lyhentää opintoaikoja

Kesäyliopistot tuottavat alueilleen myös Suomen 14 eri korkeakoulun avoimia opintoja yli 400 oppiaineessa vastaten vuosittaisella tuotoksellaan hyvinkin yhtä yliopistoa maassamme. Avoimen korkeakouluopetuksen tarjonta täydentyy paitsi alueellisesti myös ajallisesti mahdollistaen tasa-arvoiset opiskeluedellytykset. Opetusta järjestetään ympärivuotisesti tarjoten opiskelumahdollisuuksia joustavasti opiskelijoiden eri elämäntilanteisiin. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että korkeakoulujen opiskelijat lyhentävät kesäyliopistojen opinnoilla tutkintojensa suoritusajoja. Monipuolisella avoimen korkeakouluopintojen tarjonnallaan kesäyliopistot mahdollistavat jatkuvan oppimisen myös työn ohessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella tehdyssä selvityksessä opintoaikojen lyhentämisestä ja tutkintojen suorittamisesta todettiin, että kesäyliopistot ovat mukana edistämässä näitä tavoitteita.

Kesäyliopistot tarjoavat nopeavaikutteisia toimia kasvavaan osaajapulaan

Kesäyliopistot vastaavat toiminnallaan työn murroksesta johtuviin jatkuvan oppimisen kansallisiin haasteisiin. Korkeatasoisissa koulutuksissa osaamista kehitetään ja täydennetään tavoitteellisesti sekä työelämälähtöisissä täydennyskoulutuksissa että avoimissa korkeakouluopinnoissa joustavasti työn tai muun opiskelun ohella. Alueellisena koulutusorganisaationa kesäyliopistot vastaavatkin yksittäistä kuntaa laajemmin väestön koulutustarpeisiin ja organisoivat erilaisia toiminta-alueensa koulutus- ja kehittämisprojekteja.

Kesäyliopistot ovat joustavia ja hallinnollisesti kevyitä organisaatioita. Ne vastaavat nopeasti ja tehokkaasti kasvavaan osaajapulaan järjestämällä alueiden tarpeisiin kohdennettua koulutusta osaamisen kehittämiseen ja uudistamiseen.

Suomen kesäyliopistot ry pitää tärkeänä, että koko hallituskaudelle turvataan jatkuvan oppimisen rahoitus. Pitkäjänteisellä strategisella rahoituksella kesäyliopistot pystyvät edelleen kehittämään koulutustoimintaansa ja vastaisuudessakin vastaamaan kohdennetusti alueensa osaajapulaan sekä tarjoamaan laajasti korkeakouluopintoja.

Helsingissä 28.4.2020

Suomen kesäyliopistot ry:n hallitus

Yhteyshenkilö: pääsihteeri Tuija Österman, tuija.osterman@kesayliopistot.fi, 050302 8970